

Öğrenci C:

Lee and Wang, *One Quarter of Humanity*

Lee ve Wang'ın *One Quarter of Humanity*'si çok ilginç, ama biraz teknik bir kitaptı. Pomeranz'ın *The Great Divergence*'inde olduğu gibi, kitap, Avrupa'nın ve Çin'in görece gelişmişlik seviyesi (ekonomik, sosyal ve kültürel) hakkındaki yerleşmiş fikirlerin doğruluğunu sorguladı. Bu kitaba karşı hem olumlu hem olumsuz tepkim oldu. Bir taraftan, kitabın, Çin toplumunun çok etkileyici bir resmi olduğunu düşünüyorum. Diğer taraftan kitabı bana göre daha az etkili kılan bazı yönleri vardı.

One Quarter of Humanity soru-odaklı tarih için bir örnek daha teşkil ediyor ve Tilly'nin sosyal bilimlere ve beşeri bilimlere yönelik tarihler şematığında kesinlikle sosyal bilimler tarafına oturuyor. Malthus'un Çin hakkındaki varsayımlarının doğru olmadığını göstermeye ve bu yanlışlıkların yerine "gerçekleri" yerleştirmeye koyuluyor. Metin çok bilimsel bir biçimde sunuluyor; bu benim biraz dikkatimi dağıttı. Nüfus çalışmalarında bu standart bir stil olabilir ama bana kalırsa verilere referans vermenin ve onları sunmanın argümanın daha akıcı biçimde ilerlemesini sağlayan daha incelikli yolları var gibi görünüyor. Grafik kullanımlarını beğendim, onları okumak tablo okumaktan daha kolay geliyor bana. Ama grafikler olabilecekleri kadar etkili değillerdi. Alanla yeni tanışan birinden ziyade alanın uzmanları tarafından okunmak için yazılmış bir metin olduğunu biliyorum ama grafiklerin isim etiketleri daha netleştirilebilirdi (örneğin "her 1000 kişide enstantane evlilik oranı-riskli yıllar").

Tartışma ikna edici ve ayrıntılarıyla sunulmuş. [Yazarların] birbiriyle ilişkili iki amaçları var gibi görünüyor. Bunlardan ilki Malthus'un Çin hakkında genel olarak yanlış olduğunu göstermek. İkincisi ise Çin'in neden Malthusyan demografik modele uymadığının nedenlerini göstermek. Birinci amaçları bakımından Malthus'un metninin sorunlu bölümlerine teker teker değinirken çok sistematikler.

Lee ve Wang "Malthusyan Vasiyeti" öncelikli olarak sunmakla ve sonra da her bölümün geri kalanını, bu varsayımları daha komplike hale getirmeye, çetrefilleştirmeye ayırmakla, tartışmalarını etkili bir biçimde düzenleyebiliyorlar. Bu düzenlemeyle, kitaplarının bulunduğu en önemli nokta (Malthusyan nüfus bilimi şaşırtıcı biçimde sofistike de olsa aynı zamanda sık sık oldukça yanlış) net bir biçimde okuyucuya iletilmiş oluyor.

Ama tartışmanın ikinci kısmı Malthus'a çok fazla odaklandıklarından dolayı zayıf. Her bölüme "Nüfusun Prensipleri Hakkında Bir Yazıdan" alıntıyla başlamakla, Çin toplumunun karmaşıklığı ve gerginliklerine değinmeleri ikinci planda kalıyor. Benim gözümle, Çin'in nüfus durumunun değerlendirilmesi ve açıklanması Malthus'un yanlış olduğunu savunmaktan hem çok daha inandırıcı hem de ilginç.

Ama yazarların da gösterdiği gibi ikisi birbiriyle ilişkili. Ama aynı zamanda Çin'e dair gözlemlerini Malthus'un yanlışlarıyla ilintilendirmeleri Çin toplumunu inceleme gücünün önemli bir kısmını yok etmiş. Pomeranz olası böyle bir durumun şöyle üstesinden geldi: en önemli kuramsal ve empirik dikkat kaydırıcılarını giriş bölümünde irdeledi. Sonra da çoğunlukla kendi verilerine ve sonuçlarına odaklandı. Dikkat kaydırıcıların ve destekçilerinin argümanlarını gerektiği zaman metnin içine çekti, ama onları çalışmasının odağı yapmadı.

Malthus Çin demokrasisinin yanlış anlaşılmasında gerçekten güçlü bir etken olmuş olabilir, öyle ki Lee ve Wang kitaplarını, onun yazısına bağlı olarak düzenlemeye mecbur hissetmiş olabilirler. Ama dediğim gibi Çin karmaşıklığı, gerilimleri ve değişimleri kendi içinde o kadar ilginç ki Malthusyan yanlışlara yapılan referansları zaman zaman gereksiz buldum. Örneğin, Çin'in nüfus eğilimlerini anlamak için bireysel ve kollektif karar verme arasında gidip gelme bence çok etkileyiciydi; ama bu fikri daha da geliştirebileceklerini hissettim. Bireysel/kollektif ayrışması sadece doğu ve batı arasında bir ayrışma değil. Çin'in ve Avrupa'nın içinde bireysel ve kollektif karar verme arasında ilginç gerilimler var. Lee ve Wang metinde birçok yerde bunlardan bahsediyor ama umut ettiğim kadar çok geliştirmiyor bu fikri.

Bir tarih kitabının, eğer okuyucuya basit olduğunu düşündüğü bir durumun oldukça karmaşık olduğunu gösteriyorsa başarılı olduğunu düşünüyorum. Bu bağlamd *One Quarter of Humanity* çok etkiliydi. Dünyanın görece küçük bir bölgesinde geliştirilmiş sosyal teorinin, geliştirildiği toplumun sosyal ve kurumsal normları dışında geçerli olmayabileceğini ikna edici biçimde gösteriyor. Malthus'a odaklanmalarıyla ilgili eleştirim dışında, Çin toplumunun değişimini resmeden sunumları oldukça güçlü ve etkili.

Referans:

Lee, James Z, and Wang Feng. *One Quarter of Humanity: Malthusian Mythology and Chinese Realities, 1700-2000*. Cambridge: Harvard University Press, 1999.